

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

«_____» _____ 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІКА РИБОГОСПОДАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ ТА МЕНЕДЖМЕНТ У
РИБНИЦТВІ**

Галузь знань	Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»
Спеціальність	Н5 «Водні біоресурси та аквакультура»
Освітня програма	Водні біоресурси та аквакультура
Факультет	тваринництва та водних біоресурсів
Розробники:	доцент кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, к.е.н., Світлана МОВЧУН

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету тваринництва та
водних біоресурсів
_____ Руслан КОНОНЕНКО

« ____ » _____ 2025 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри виробничого та
інвестиційного менеджменту
Протокол № 13 від «28 » травня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Тетяна ВЛАСЕНКО

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП Водні біоресурси та аквакультура
другого (магістерського) рівня вищої освіти

_____ Наталія РУДИК-ЛЕУСЬКА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІКА РИБОГОСПОДАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ ТА МЕНЕДЖМЕНТ
У РИБНИЦТВІ**

Галузь знань	Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»
Спеціальність	Н5 «Водні біоресурси та аквакультура»
Освітня програма	Водні біоресурси та аквакультура
Факультет	тваринництва та водних біоресурсів
Розробник:	доцент кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, к.е.н., Світлана МОВЧУН

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни «Економіка рибогосподарської галузі та менеджмент у рибництві». Основна тематика дисципліни має економічне спрямування, що пов'язане з ефективним управлінням господарювання та прийняттям відповідних управлінських рішень. У ході вивчення дисципліни формується профіль майбутнього керівника і спеціаліста, який володіє питаннями стану рибного господарства України в умовах глобалізації економіки, забезпечення продовольчої безпеки з використанням потенціалу рибного господарства і аквакультури, еволюції національних органів державного регулювання рибного господарства, регуляторної політики у рибному господарстві, оплати орендної плати за водний об'єкт і сплата орендної плати за земельну ділянку під цим об'єктом, проведення земельних торгів у формі аукціону. Окрім того вивчення дисципліни дозволить оволодіти теоретичними знаннями і практичними навичками з виробничого менеджменту у рибництві, а також формування у студентів знань і навичок із розроблення стратегії розвитку підприємства, аналізу привабливості проєктів, методів оцінки їх ефективності управління вкладенням капіталу в усіх його формах у різноманітні об'єкти із використанням найбільш ефективних інструментів господарської діяльності з метою отримання прибутку, а також досягнення соціального ефекту, зростання вартості активів і власного капіталу.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Спеціальність	<i>Н5 «Водні біоресурси та аквакультура»</i>	
Освітня програма	<i>Водні біоресурси та аквакультура</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	–	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Рік підготовки	<i>1</i>	–
Семестр	<i>2</i>	–
Лекційні заняття	<i>15 год</i>	–
Практичні, семінарські заняття	<i>15 год</i>	–
Лабораторні заняття	-	–
Самостійна робота	<i>60 год</i>	–
Індивідуальні завдання	–	–
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>2</i>	–

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у засвоєнні студентами теоретичними знаннями і набуттям практичних навичок з виробничого менеджменту у рибництві, а також формуванні знань і навичок із розроблення стратегії розвитку підприємства, аналізу привабливості проєктів, методів оцінки їх ефективності управління вкладенням капіталу в усіх його формах у різноманітні об'єкти із використанням найбільш ефективних інструментів господарської діяльності з метою отримання прибутку, а також досягнення соціального ефекту, зростання вартості активів і власного капіталу.

Набуття компетентностей:

Інтегральні компетентності (ІК): здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері водних біоресурсів та аквакультури.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 5. Прагнення до збереження навколишнього природного середовища.

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 8. Здатність аналізувати світовий ринок продукції аквакультури та організувати державну підтримку, міжнародне співробітництво в сфері рибництва та рибальства.

СК 9. Здатність організувати підприємницьку і фінансову діяльність та оцінювати економічну ефективність у рибницьких господарствах.

СК 10. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем водних біоресурсів та аквакультури до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.

Програмні результати навчання (ПРН).

ПРН 1. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері водних біоресурсів та аквакультури і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень

ПРН 2. Вільно презентувати та обговорювати усно і письмово результати досліджень та інновацій, інші питання професійної діяльності державною та іноземною мовами.

ПРН 3. Відшукувати необхідну інформацію, використовуючи різноманітні ресурси: журнали, бази даних, відкриті дані та інші ресурси, аналізувати та оцінювати цю інформацію.

ПРН 4. Приймати ефективні рішення, брати відповідальність та працювати в критичних умовах під час виконання виробничих, технологічних і наукових задач водних біоресурсів та аквакультури, аналізувати та інтегрувати альтернативи, оцінювати ризики та імовірні наслідки.

ПРН 5. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти з проблем водних біоресурсів та аквакультури та дотичні до неї міждисциплінарні проєкти з урахуванням виробничих, правових, економічних та екологічних аспектів

ПРН 6. Застосовувати сучасні методи моделювання, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання виробничих, технологічних і наукових проблем у сфері біоресурсів та аквакультури.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Модуль № 1 <i>Сутність та організація виробничого менеджменту</i>														
Тема 1. Основи та організація управління виробництвом	1	9	1	1	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Виробнича програма та виробнича стратегія підприємства	2	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Виробнича система та виробничі процеси на підприємстві	4	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Виробнича потужність та виробничий потенціал підприємства	6	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1		42	7	7	-	-	28	-	-	-	-	-	-	-
Модуль 2 <i>Управління виробничою діяльністю</i>														
Тема 5. Управління матеріальними і технічними ресурсами підприємства	8	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Управління організаційними ресурсами та виробничою інфраструктурою підприємства	10	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Управління якістю продукції підприємства	12	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Управління результативністю та ефективністю виробничої діяльності підприємства	14	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2		48	8	8	-	-	32	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин		90	15	15	-	-	60	-	-	-	-	-	-	-

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи та організація управління виробництвом	1
2	Виробнича програма та виробнича стратегія підприємства	2
3	Виробнича система та виробничі процеси на підприємстві	2
4	Виробнича потужність та виробничий потенціал підприємства	2
5	Управління матеріальними і технічними ресурсами підприємства	2
6	Управління організаційними ресурсами та виробничою інфраструктурою підприємства	2
7	Управління якістю продукції підприємства	2
8	Управління результативністю та ефективністю виробничої діяльності підприємства	2

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських занять)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи та організація управління виробництвом	3
2	Виробнича програма та виробнича стратегія підприємства	4
3	Виробнича система та виробничі процеси на підприємстві	3
4	Виробнича потужність та виробничий потенціал підприємства	4
5	Управління матеріальними і технічними ресурсами підприємства	4
6	Управління організаційними ресурсами та виробничою інфраструктурою підприємства	4
7	Управління якістю продукції підприємства	4
8	Управління результативністю та ефективністю виробничої діяльності підприємства	4

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи та організація управління виробництвом.	7
2	Виробнича програма та виробнича стратегія підприємства	7
3	Виробнича система та виробничі процеси на підприємстві	7
4	Виробнича потужність та виробничий потенціал підприємства	7
5	Управління матеріальними і технічними ресурсами підприємства	8
6	Управління організаційними ресурсами та виробничою інфраструктурою підприємства.	8
7	Управління якістю продукції підприємства.	8
8	Управління результативністю та ефективністю виробничої діяльності підприємства.	8

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проекти;
- захист практичних робіт;

– презентації та виступи на наукових заходах.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тестування; анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
1	2	3
Модуль 1 СУТНІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОГО МЕНЕДЖМЕНТУ		
Практична робота 1. Основи та організація управління виробництвом	ПРН1, ПН2, ПРН 3, ПРН 4, ПРН%, ПРН 6 Знати сутність та необхідність застосування виробничого менеджменту при: оптимізації виробничого процесу; управлінні якістю виробництва; впровадженні інновацій у виробництво, управлінні витратами виробництва та здійсненні контролю, розробці стратегії підвищення продуктивності виробництва; організації та функціонуванні виробничого потенціалу; аналізі управлінських рішень в умовах визначеності, невизначеності, ризику та конфлікту; застосуванні мережних методів у процесі управління виробництвом	10
Самостійна робота 1		7
Практична робота 2. Виробнича програма та виробнича стратегія підприємства		10
Самостійна робота 2		7
Практична робота 3. Виробнича система та виробничі процеси на підприємстві		10
Самостійна робота 3		8
Практична робота 4. Виробнича потужність та виробничий потенціал підприємства		10
Самостійна робота 4		8
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100

1	2	3	
Модуль 2			
УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ			
	ПРН1, ПН2, ПРН 3, ПРН 4, ПРН%, ПРН 6		
Практична робота 5. Управління матеріальними і технічними ресурсами підприємства	Знати специфіку та особливості управління організаційними ресурсами та виробничою інфраструктурою підприємства; якістю продукції підприємства; результативністю та ефективністю виробничої діяльності підприємства; раціонального використання та економії матеріальних ресурсів та аналізі їх ефективності; використання принципів нормування; порядку нормування основних матеріалів, палива на виробничі цілі, матеріалів при експлуатації машин і механізмів; планування здійснення роботи служби матеріально-технічного забезпечення підприємства; порядку нормування поточного, підготовчого та страхового запасів; визначення оптимальної величини партії закупівлі матеріальних ресурсів	10	
Самостійна робота 5. Управління матеріальними і технічними ресурсами підприємства		7	
Практична робота 6. Управління організаційними ресурсами та виробничою інфраструктурою підприємства		10	
Самостійна робота 6. Управління організаційними ресурсами та виробничою інфраструктурою підприємства		7	
Практична робота 7. Управління якістю продукції підприємства.		10	
Самостійна робота 7. Управління якістю продукції підприємства.		8	
Практична робота 8. Управління результативністю та ефективністю виробничої діяльності підприємства.		10	
Самостійна робота 8. Управління результативністю та ефективністю виробничої діяльності підприємства.		8	
Модульна контрольна робота 2.			30
Всього за модулем 2			100
Навчальна робота	$(M1 + M2) / 2 \times 0,7 \leq 70$		
Екзамен		30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100		

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час модульних контрольних робіт та екзаменів заборонені. Статті, тези доповідей, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Навчання може відбуватися самостійно, індивідуально, із консультування у разі потреби.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс «Економіка рибогосподарської галузі та менеджмент у рибництві»: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4467>

2. Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни «Економіка рибогосподарської галузі та менеджмент у рибництві» (робоча програма навчальної дисципліни, курс лекцій, ілюстративні матеріали).

10. Рекомендовані джерела інформації

1. FAO (2022). *The State of World Fisheries and Aquaculture 2022*. <https://www.fao.org/3/cc0461en/cc0461en.pdf>

2. Gillet, V. (2021). *Economics of Aquaculture: An Overview*. *Aquaculture Economics & Management*, 25(2), 145–162. DOI:10.1080/13657305.2021.1886205

3. Banerjee G.C. "Animal Production and Management". Oxford & IBN Publishing

4. *Продовольча безпека: світові тенденції та можливості агропромислового комплексу України: монографія / за редакцією чл.-кор. НАНУ Л. В. Шинкарук. Київ: НУБіП України, 2022. 307 с.*

5. *Інклюзивний розвиток агропродовольчого сектору України: можливості та ризики: колективна монографія / під наук. ред. член-кор. НАН України, д.е.н, проф. Шинкарук Л. В. Київ: НУБіП України, 2023 р. 356 с.*

6. *Менеджмент у тваринництві: навчальний посібник / За ред. І.В. Копитіна. К.: Аграрна наука, 2020*

7. Швець В. І., Чорнобай І. В. *Виробничий менеджмент: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019.*

8. *Економіка і організація аграрного виробництва / П. Т. Саблук, В. Я. Месель-Веселяк та ін. К.: ІАЕ, 2021.*

9. *Барабаш Л. П. Економіка і організація рибного господарства, 2020. Херсон: ХДАЕУ.*

10. *Трут О. О. Операційний менеджмент: підручник . К.: Академвидав, 2013, 348 с.*

11. *Мироненко В. С., Швидченко А. А. Менеджмент в аквакультури, 2021. Харків: Агроосвіта.*

12. *Клименко М. О. Економіка рибного господарства: теорія і практика, 2020. Київ. НУБіП України*

13. *Пастушенко Р. М., Корнійчук С. С. Сталій розвиток аквакультури: менеджмент, ризики, інновації. 2020. Київ: Логос*

14. Сус Т., Ємець О., Мовчун С., Судук Н., Цюпа О. Інноваційний розвиток аграрного сектора: моделі фінансування та оцінка впливу фінансування на регіональному рівні. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2023. Том № 2 (49). С. 181–1893. (*Scopus; Web of Science*)

15. Навчально-інформаційний портал НУБіП України. URL : <http://elearn.nubip.edu.ua/>.

16. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського URL : <http://www.nbuv.gov.ua>

17. Верховна рада України: офіційний сайт. URL: <https://rada.gov.ua/>
Інтернет портал для управлінців. URL: <http://www.management.com.ua/>

18. Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів. Закон України від 08.07.2011 № 3677-VI (зі змінами). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3677-17#Text>

19. Про схвалення Стратегії розвитку галузі рибного господарства України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 травня 2023 року № 402-р <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-2023-%D1%80#Text>